

29 NOV. 2016

ILT
Afdeling Vergunningverlening Afval,
Industrie en Bedrijven
Postbus 24062
3502 MB UTRECHT

ons kenmerk RN-1611
datum 24 november 2016
onderwerp Instrooirubber voor kunstgras: recyclingproduct of afval ?

Geachte Inspectie,

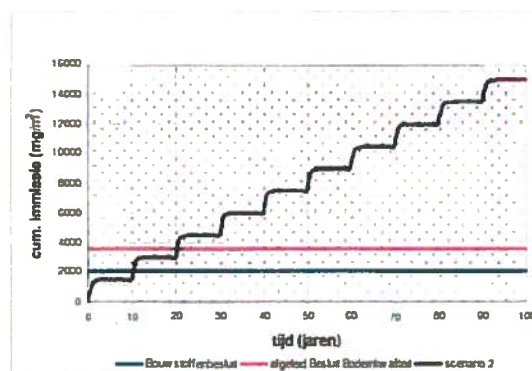
Vanaf 2005 zijn producenten en importeurs van autobanden op grond van het Besluit beheer autobanden (Bba) verplicht om ten minste 20 gewichtsprocent van gebruikte autobanden als materiaal te recyclen.

Recent is bekend geworden dat in de afgelopen periode van ongeveer tien jaar zo'n 34 miljoen tot granulaat vermalen autobanden hun weg hebben gevonden naar 2.000 Nederlandse kunstgrasvelden (veelal bestemd voor voetbal en rugby). Het zou gaan om bijna 20.000 banden per veld.

Uit diverse onderzoeken is gebleken dat de betreffende banden zogenaamde PAK's (polycyclische aromatische koolwaterstoffen) bevatten en wel met hoeveelheden die te vaak v er uitgaan boven de recente entry-50-norm van de Reach-verordening (1 mg/kg voor volwassenen; 0,5 mg/kg voor kinderen), die bedoeld is als veiligheidsnorm inzake kankerverwekkende stoffen voor voorwerpen (waaronder sportartikelen, speelgoed en speeltoestellen). Als gevolg hiervan bestaan brede zorgen omtrent de volksgezondheid ter zake van het sporten op dergelijke vermalen autobanden, daar waar de huid van spelers veelvuldig (kortstondig) hiermee in aanraking komt en ook korrels worden ingeslikt.

Daarnaast zijn hier ook milieuaspecten in het geding.

Hierbij gaat het in de eerste plaats om de verontreiniging die optreedt als gevolg van uitloging van de korrels. De korrels van vermalen banden van personenauto's en vrachtwagenauto's bevatten verschillende hoeveelheden organische stoffen en zware metalen (met name zink). Onderzoek in opdracht van KNVB e.a. berekende dat, getoetst aan het toenmalige Bouwstoffenbesluit, al na elf jaar een overschrijding optreedt van de immissiegrenswaarde voor zink (zie onderstaande grafiek) ¹.

Ook werd berekend dat na 20 jaar de immissiegrenswaarde voor zink van het toenmalige concept Besluit Bodemkwaliteit zou worden overschreden. De berekening betrof een redelijkerwijs te betrekken situatie waarin het rubbergranulaat na 10 jaar wordt vervangen en waarin "de verwerking van het rubbergranulaat maar beperkt in de extrapolatie van het uitloogmodel is meegenomen." Daarbij werd bovendien opgemerkt: "In een derde scenario, waarin deze verwerking maximaal is meegenomen wordt na 3 tot 4 jaar een overschrijding van de normen berekend."

Een vervolgonderzoek in opdracht van uitvoeringsorganisatie Recybem richtte zich specifiek op milieu-aspecten en stelde daarbij expliciet de vraag: "Na welke gebruikperiode is er sprake van een overschrijding van milieunormen?" Hierbij werd getoetst aan de afgeleide immissiegrenswaarde uit het Besluit Bodemkwaliteit voor de immissie van zink in de bodem (3.400 mg zink/m³).

Wat betreft de feitelijke uitloging van zink uit de instrooirubber (dus zonder onderlagen) werd geconcludeerd dat de immissiegrenswaarde al na 6 jaar kan zijn overschreden in het geval van instrooirubber van personenautobanden en al na 4 jaar in het geval van instrooirubber van vrachtwagenbanden¹¹.

Hierbij moet nog worden bedacht dat een partij autobanden toevallig bovengemiddeld veel zink kan bevatten en dat de immissierisico's groter worden wanneer op een kunstgrasveld sprake is van overmatig gebruik van instrooirubber. Een mogelijk bijkomend milieuprobleem betreft de combinatie met het (noodzakelijk?) gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen om de velden schoon, algenvrij en onkruidvrij te houden.

Maar alleen al de resultaten van de onderzoeken verricht in opdracht van belanghebbenden KNVB en Recybem zijn verontrustend. Wij menen te kunnen constateren dat met het gebruik van instrooirubber op -te- veel sportvelden de immissiegrenswaarden van het Besluit Bodemkwaliteit (zullen) worden overschreden, waarschijnlijk zelfs al voordat de kunstgrasvelden zijn afgeschreven.

Bij bestudering van deze materie stuiten wij erop dat 'de bandenindustrie' steeds spreekt over de recycling van banden en doet voorkomen alsof het granulaat dat afkomstig is van het vermalen van autobanden een volledig recyclingproces zou hebben doorlopen. Daarmee zouden de banden (of het daarvan afkomstige granulaat) niet meer kwalificeren als afvalstof. Mede gelet op de geldende jurisprudentie (w.o. EHvJ 7 maart 2013 (Lapin/Lapin), C-358-11 en EHvJ 15 juni 2000 (Arco Chemie Nederland Ltd), C-418/97) is het de vraag of die stellingname juist is. Naar wij begrijpen, is het malen de belangrijkste wijziging die de banden na het afdanken hebben ondergaan, maar hebben zij daarbij de hun kenmerkende eigenschappen van versleten/gebruikte autobanden niet verloren.

Voor zover relevantie zou worden gehecht aan de mogelijk door importeurs en producenten in te nemen stelling dat de gemalen banden dezelfde samenstelling zouden hebben als nieuwe banden (wat sinds de aanscherping van de Europese banden-regelgeving met ingang van 1 januari 2010 overigens ook nog eens niet zo hoeft te zijn), merken wij op dat het gemalen rubber – naar wij begrijpen- in beginsel (d.w.z. zonder nadere verwerking tot regeneraat) niet herbruikbaar is om voor het oorspronkelijke doel te worden toegepast. Om de afval-eigenschappen te verliezen, dan zal het (wil het te gebruiken zijn voor een ander doel dan het oorspronkelijke product) moeten voldoen aan de eisen die gelden voor dat nieuwe doel, geen gevaar opleveren voor de menselijke gezondheid, geen nadelige gevolgen hebben voor het milieu én zal moeten vaststaan dat men zich niet van de betreffende stoffen wil ontdoen. Pas wanneer aan al die eisen is voldaan, komt het afvalstofkarakter aan het synthetisch rubber dan wel natuurrubber te ontvallen.

In die zin kan er naar ons oordeel slechts sprake zijn van echte en voltooide recycling indien de kankerverwekkende en milieuverontreinigende stoffen en andere eventueel negatieve elementen of vormen zijn teruggebracht tot hoeveelheden/elementen/vormen die te vinden zijn bij vergelijkbare producten, zoals TPE-korrels. (Vergelijk b.v. de hiervoor genoemde zaak Lapin/Lapin (en in het bijzonder de conclusie van de advocaat-generaal daarbij) waarbij met diverse stoffen geïmpregneerde telefoonpalen voor een ander doel werden gebruikt (bruggen en paden in waterrijke omgevingen)). Bovendien kan gesteld worden dat het afvalstofkarakter pas definitief tot het verleden behoort, wanneer de korrels aantoonbaar aan de geldende Reach-norm (entry 50; 1 mg/kg voor volwassenen en 0,5 mg/kg voor kinderen) voldoen. Wanneer de korrels niet aan die norm voldoen, kunnen zij immers niet binnen de EU als voorwerp/sportartikel/speeltoestel worden gebruikt.

Graag zouden wij van de ILT gemotiveerd vernemen of de ILT met ons van oordeel is dat de betreffende rubberkorrels (evenals de banden waarvan zij afkomstig zijn) kwalificeren als afvalstof.

Indien er sprake is van een afvalstof, dan verzoek ik u aan te geven of en op welke wijze de ILT voornemens is om handhaving toe te passen jegens de leveranciers van dit granulaat en gemeenten en anderen die als eigenaar/verhuurder van velden clubs hierop laten spelen. Zouden wij uw standpunt in dezen binnen veertien dagen mogen ontvangen?

Met vriendelijke groet,

voorzitter Recycling Netwerk

---

¹ Intron; Milieu- en gezondheidsaspecten van instrooirubber; 9 februari 2007; pag. 7

² Intron; Vervolgonderzoek milieuaspecten instrooirubber; 30 maart 2008; pag. 37, 38